

Qarabağ və Şərqi Zəngəzur: vəzifələr, perspektivlər

"Son 20 ilin tarixi göz qabağındadır və əsas məsələ ondadır ki, 2003-cü ildə Azərbaycan xalqı düzgün seçim etmişdi". Prezident İlham Əliyev bu sözləri yanvarın 10-da yerli televiziya kanallarına müsahibəsində bildirib. Dövlətimizin başçısı vurğulayıb ki, bu gün ölkə qarşısında duran vəzifələr yeni dövrün vəzifələridir. Biz əsas vəzifəni bir neçə ay bundan əvvəl həll etmişik, ölkəmizin suverenliyi tam bərpa edilib. 2023-cü ilin 19-20 sentyabrı, Azərbaycanın Qarabağda suverenliyinin tam bərqərar olması, əlbəttə ki, ümumi kontekstdən çıxarıla bilməz. Yəni sentyabra qədər getdiyimiz yol məqsədyönlü, düzgün yol idi. İstər siyasi, istər hərbi müstəvidə, istər ölkəmizdə gedən proseslər nöqtəyi-nəzərindən bu hadisə bütün işlərimizin, elə bil ki, son nidası idi.

Azərbaycanın işğaldan azad edilən ərazilərində bərpa planları kifayət qədər genişdir. Vətən müharibəsində qazanılan şanlı Qələbə sayəsində geri qaytarılan ərazilərin tezliklə bərpa edilməsi üzrə işlərin həyata keçirilməsi, müvafiq infrastrukturun yaradılması, həmin regionun Azərbaycan iqtisadiyyatına inteqrasiyasının təmin edilməsi istiqamətində ciddi addımlar atılır. Artıq bərpa və inkişaf konsepsiyası hazırlanıb.

Həmin rayonların iqtisadi potensialı ölkəyə, xüsusilə də qeyri-neft sektoruna yeni yerli və xarici investisiyaların cəlb olunması üçün əsaslı zəmin yaradıb. Bu ərazilər həm yerli və xarici investisiyaların cəlbi, həm də əhalinin məşğulluğunun təmin edilməsi baxımından prioritet sahələrdəndir. Azərbaycanın işğaldan azad edilmiş ərazilərinin investisiya imkanları xarici investorları da cəlb edir. Bərpa və inkişafı bağlı

Bölgənin çoxşaxəli potensialı iqtisadi inkişafa əlavə stimül verəcək

kompleks yanaşmanı təmin etmək üçün işlərin mərhələli şəkildə həyata keçirilməsi nəzərdə tutulur. İlk mərhələ idarəetmə və təhlükəsizlik, infrastruktur məsələlərinin həllini, növbəti mərhələlər isə sosial xidmətlərin təmini, iqtisadiyyatın yenidən qurulması və inkişafı məsələsini özündə ehtiva edir. Hər bir bölgənin təbii ehtiyatları, ənənəvi iqtisadiyyat sahələri, nəqliyyat qovşaqlarına, o cümlədən avtomobil və dəmir yollarına yaxınlığı nəzərə alınmaqla onların profili, ixtisaslaşması nəzərdə tutulub.

Prezident İlham Əliyev media nümayəndələri üçün mətbuat konfransında Qarabağın iqtisadi potensialının çoxşaxəli olduğunu, burada böyük iqtisadi layihələrin icra olunacağını, şəxələndirilmiş və müxtəlif təyi-

natlı logistik layihələrin həyata keçiriləcəyini, tərəfdaş və maraq göstərən ölkələrin bərpa işlərinə cəlb ediləcəyini bildirib. Yaradılacaq əlverişli biznes mühiti, mikro, kiçik və orta sahibkarlığın formalaşması qeyri-neft sektorunun dinamik inkişafına əsaslı təkan olacaq və nəticədə idxalı əvəz edən məhsulların yerli istehsal hesabına həcmi və çeşidi artmaqla yanaşı, ixracıya da artacaq. Bu işdə maddi bazanı ərazilərin təbii ehtiyatları, sosial-iqtisadi bazanı isə öz doğma yurdlarına qayıdan fədakar və məğrur insanlar təşkil edəcəklər. Həyata keçiriləcək infrastruktur layihələri hesabına Avrasiyanın yeni bir nəqliyyat damarı açıla bilər.

(davamı 5-ci səhifədə)

Qarabağ və Şərqi Zəngəzur: vəzifələr, perspektivlər

(əvvəli 1-ci səhifədə)

Qarabağ və Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonlarında müasir dövrün tələblərinə uyğun olaraq ən yeni texnologiyalar tətbiq edilməklə güclü infrastruktur qurulmuşdur. Eyni zamanda işğaldan azad edilmiş ərazilərdə iqtisadi canlanmanın sürətləndirilməsi, investisiya cəlbediciliyinin artırılması, müasir və effektiv istehsal, innovativ texnologiyaların tətbiqi, sənaye potensialının reallaşdırılması və sahibkarlıq fəaliyyəti üçün əlverişli şəraitin təmin edilməsi məqsədilə güclü iqtisadi stimullaşdırma aparılmışdır. Zəngin faydalı qazıntı yataqları, münbit torpaqları, əlverişli coğrafi mövqeyi, füsunkar təbiəti olan Qarabağda iqtisadi strukturun yenidən qurulması turizm, sənaye, kənd təsərrüfatı, nəqliyyat və digər xidmət sektorlarını canlandırır. Bu ərazilərdə aqrar sektor üstünlük təşkil edir, çünki torpaqlar məhsuldardır. Əkinçilik və heyvandarlığın inkişafı Azərbaycanın iqtisadi imkanlarını artıracaq. Ağdam və Füzulini bu yöndə xüsusi qeyd etmək olar. Ağdamın ərazisinin 95 faizindən çoxu əkinəyararlıdır. Turizm xidmət sektorunda da gözləntilər ümidvericidir. Bu, turizmin inkişafına böyük töhfə verəcək. İşğaldan azad edilmiş ərazilərin potensialı və coğrafi şəraiti nəzərə alınaraq, Kəlbəcər rayonu hasilat və turizm, Ağdam rayonu emal, Şuşa rayonu mədəniyyət və turizm sənayesi, Cəbrayıl rayonu tica-

rət-logistika xidməti, Qubadlı, Zəngilan, Ləçin, Füzuli və Xocavənd rayonları isə kənd təsərrüfatı və turizm sahəsi üzrə yeni iqtisadi mərkəzlər kimi qiymətləndirilir.

Artıq bu ərazilərdə yeni təsərrüfatların və ayrı-ayrı istiqamətlər üzrə aqroparkların yaradılmasına başlanılıb. Təməli 2021-ci ilin oktyabr ayında Azərbaycan və Türkiyə prezidentləri tərəfindən qoyulan Zəngilan "Dost Aqropark"ında 6 min hektarlıq bitki məhsuli istehsalat və texnika sahələri, bölgəyə hədəflənən inteqrasiya olunmuş ət emalı və qablaşdırma müəssisəsi, tutumu 100 min ton olan kənd təsərrüfatı anbarı hər iki ölkələrin qida təhlükəsizliyinə töhfə verəcək, bölgənin əkinçilik və maldarlıq məhsullarının beynəlxalq bazara çıxarılmasına imkan yaradacaq. İşğaldan azad olunmuş ərazilərdə sənaye sahəsi də iqtisadiyyatın prioritet istiqamət kimi inkişaf etdirilir. Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonunda Araz Vadisi İqtisadi Zonası, Qarabağ iqtisadi rayonunda isə Ağdam Sənaye Parkının yaradılması kənd təsərrüfatı ilə yanaşı, sənaye sahələrini, xüsusilə emal sənayesini inkişaf etdirəcək.

Dövlətimizin başçısı tərəfindən işğaldan azad olunmuş ərazilərimiz "ya-

Bölgənin çoxşaxəli potensialı iqtisadi inkişafa əlavə stimullaşdıracaq

şıl enerji" zonası elan olunub və qısa bir zamanda hidroqovşaqların yenidən bərpasına başlanılıb, yeni yüksək gərginlikli elektrik xətlərinin müasir şəkildə optik kabelle təchiz olunaraq tikintisi davam etdirilir, müasir yarımstansiyalar inşa edilərək elektrik enerjisi ilə dayanıqlı təminat təşkil olunur. Ağcabədidə istifadəyə verilmiş 110/35/10 kilovoltluq yeni yarımstansiya, həm də "Ağdam-1", "Ağdam-2" yarımstansiyaları və Qarabağ Rəqəmsal İdarəetmə Mərkəzi Qarabağ iqtisadi rayonunun elektrik enerjisi ilə dayanıqlı şəkildə təmin edilməsi yeni müəssisələrin ərşəyə gəlməsinə və Böyük Qayıdışın sürətlənməsinə töhfə verəcək. Gələcəkdə bu ərazilərdə yeni generasiya gücləri yaradılacaq. Bu istiqamətdə yeni su, günəş və külək stansiyaları tikiləcək ki, bu da ümumi şəkildə Azərbaycanın enerji imkanlarını genişləndirməklə ixrac gücümüzü artıracaq. İşğaldan azad olunan ərazilərin mövcud potensialı ölkə iqtisadiy-

yatına əlavə 40-45 faiz güc qatacaq. Bu da böyük bir potensialdır.

İşğaldan azad edilmiş ərazilərdə iqtisadi canlanmanın təmin edilməsi üçün əsas hədəf postmünaqişə dövründə ərazilərin iqtisadi cəhətdən özü-özünü təmin edən regiona çevrilməsidir. Ərazilərdə sahibkarlığın inkişafı, əlverişli biznes mühitinin yaradılması, habelə innovativ texnologiyaların tətbiqinin stimullaşdırılması üçün güzəştli kreditlər verilməsi, təşviqat işlərinin aparılması və digər maliyyə dəstəkləri tədbirlərin həyata keçirilməsi nəzərdə tutulur. Həmçinin kiçik və orta sahibkarlığın rəqabətqabiliyyətliliyinin artırılması nəticəsində yeni istehsal, emal və xidmət sahələri üzrə müəssisələrin yaradılması və iş yerlərinin açılması bütün ərazilərin bərpasına və sosial-iqtisadi inkişafına töhfə verəcək.

Mustafa KAMAL,
"Respublika".

